

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра сімейної медицини ФПДО

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ

СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

**ДЛЯ СЛУХАЧІВ ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«МЕДИЦИНА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ»**

Львів – 2022

Рекомендовано методичною комісією факультету післядипломної освіти
Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
Протокол № 3 від 30 червня 2022 р.

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ПІДГОТУВАЛИ

викладачі кафедри сімейної медицини ФПДО

Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

д.мед.н., професор	Соломенчук Т.М.
к.мед.н., асистент	Тишко Л.О.
д.мед.н., професор	Світлик Г.В.
д.мед.н., професор	Скибчик В.А.
к.мед.н., доцент	Капустинський О.О.
к.мед.н., доцент	Беш Д.І.
к.мед.н., доцент	Копчак Л.М.
к.мед.н., доцент	Заремба О.В.
к.мед.н., доцент	Слаба Н.А.
к.мед.н., доцент	Макар О.Р.
к.мед.н., доцент	Склярова О.Є.
к.мед.н., доцент	Кисіль О.Ю.
к.мед.н., в.о.доц.	Голик О.М.
к.мед.н., в.о.доц.	Федечко М.Й.
к.мед.н., в.о.доц.	Смалюх О.В.
к.мед.н., в.о.доц.	Процько В.В.
к.мед.н., асистент	Білавка І.В.
к.мед.н., асистент	Чнгрян Г.В.
к.мед.н., асистент	Юзич І.А.
к.мед.н., асистент	Галькевич М.П.
к.мед.н., асистент	Рак Н.О.
асистент	Климкович О.Ю.
асистент	Лабінська О.Є.
асистент	Прокоша М.І.
асистент	Луцька В.Л.
асистент	Кузь Н.Б.

Рецензенти:

Завідувач кафедри терапії № 1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології
ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького, д.мед.н., професор **Скляров Є.Я.**;

Завідувач кафедри клінічної лабораторної діагностики ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького,
д.мед.н., професор, академік АНВО України **Лаповець Л.Є.**

Відповідальні за випуск:

Т.в.о. першого проректора з науково-педагогічної роботи к.біол.н., доцент
І.І.СОЛОНИНКО

Декан факультету післядипломної освіти, доцент **О.Є. СІЧКОРІЗ**

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1.	Гострий коронарний синдром з підняттям і без підняття сегмента ST. Реваскуляризація міокарда
2.	Невідкладна ЕКГ у діагностиці порушень ритму і провідності серця
3.	Тахікардії з вузькими комплексами QRS, діагностика та невідкладна допомога
4.	Тахікардії з широкими комплексами QRS, діагностика та невідкладна допомога
5.	Брадиаритмії і блокади, синдром слабості синусового вузла
6.	Діагностика та невідкладна допомога при шоккових станах
7.	Тромбоемболія легеневої артерії
8.	Діагностика та невідкладна допомога ком при цукровому діабеті
9.	Гіпотермія, сонячний і тепловий удар, діагностика, невідкладна допомога, особливості реанімаційних заходів при гіпотермії
10.	Бронхіальна астма, астматичний стан

ГОСТРИЙ КОРОНАРНИЙ СИНДРОМ З ПІДЙОМОМ І БЕЗ ПІДЙОМУ СЕГМЕНТА ST. РЕВАСКУЛЯРИЗАЦІЯ МІОКАРДА

Мета і завдання

Удосконалити знання слухачів з особливостей клінічних проявів, перебігу, діагностики та невідкладної допомоги при гострому коронарному синдромі з підйомом і без підйому сегмента S-T на дошпитальному етапі.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір тематичних ЕКГ, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Визначення поняття гострого коронарного синдрому.
2. Патогенез гострого коронарного синдрому.
3. Клінічні прояви гострого коронарного синдрому.
4. Основні діагностичні критерії гострого коронарного синдрому з підйомом сегмента S-T.
5. Основні діагностичні критерії гострого коронарного синдрому без підйому сегмента ST.
6. Клінічні протоколи надання медичної допомоги пацієнтам на гострий коронарний синдром з підйомом сегмента S-T на догоспітальному етапі.
7. Клінічні протоколи надання медичної допомоги пацієнтам на гострий коронарний синдром без підйому сегмента S-T на догоспітальному етапі.
8. Ускладнення гострого коронарного синдрому.
9. Методи реваскуляризації міокарда. При гострому коронарному синдромі.

Практичні навички

Знати клінічні прояви, принципи невідкладної допомоги при гострому коронарному синдромі з підйомом і без підйому сегмента S-T на дошпитальному етапі.

Вміти діагностувати та надавати невідкладну допомогу пацієнтам з гострим коронарним синдромом.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Видання 3-є, виправлене. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 164с.
2. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів: Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.
3. Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. Практичні аспекти сучасної кардіології. – Львів: Мс, 2019. – 424 с.
4. Жарінов О.Й., Куць В.О. Основи електрокардіографії. – К.: Четверта хвиля. – 2020. – 248с.
5. Функціональна діагностика» Підручник для лікарів –інтернів та лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України / За ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К., «Четверта хвиля», 2021. – 784 с.
6. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування/За ред. В.М. Коваленка, М.І. Лутая, Ю.М. Сіренка, О.С. Сичова, 5-те вид., переробл. і доповн. — К.: МОРІОН, 2021. — 320 с.
7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14 вересня 2021 року № 1936 Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої),

третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та кардіореабілітації «гострий коронарний синдром з елевацією сегмента st»

8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15 вересня 2021 року № 1957 Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та кардіореабілітації «гострий коронарний синдром без елевації сегмента st

9. Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2020 р. щодо лікування пацієнтів з гострим коронарним синдромом без стійкої елевації сегмента ST (<https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaa895>).

10. Guidelines in review: Comparison of ESC and ACC/AHA guidelines for the diagnosis and management of patients with stable coronary artery disease / J. Joseph, A. Velasco, F.G. Hage, E. Reyes. – Journal of Nuclear Cardiology, 2018. – Vol. 25, Issue 2, P. 509–515.

11. 2017 ESC guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation / European Heart Journal, 2017. – Vol. 39, P. 119-177.

12. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes: The Task Force for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes of the European Society of Cardiology (ESC) / J. Knuuti, W. Wijns, A. Saraste, et al. European Heart Journal, 2020. – Vol. 41, Issue 3, P. 407–477.

13. Невідкладні стани при серцево-судинних захворюваннях: алгоритми діагностики та лікування / За редакцією члена-кор. НАМН України проф. О.М. Пархоменка. (Адаптовано за матеріалами Асоціації з невідкладної серцево-судинної допомоги Європейського товариства кардіологів (нід ред. проф. Г. Буено та проф. П. Вренкса), видання третє, 2018 -212с.

НЕВІДКЛАДНА ЕКГ У ДІАГНОСТИЦІ ПОРУШЕНЬ РИТМУ І ПРОВІДНОСТІ СЕРЦЯ

Мета і завдання

Вдосконалити знання з ЕКГ-діагностики порушень ритму і провідності серця.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійні презентації, історії хвороб, набори електрокардіограм, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Основні відведення ЕКГ.
2. Послідовність аналізу ЕКГ.
3. Визначення ритму.
4. Визначення частоти скорочень серця.
5. Встановлення вольтажу зубців ЕКГ.
6. Встановлення перехідної зони.
7. Ознаки порушень, процесів реполяризації.
8. Формулювання висновку за даними ЕКГ.
9. Методика формулювання заключення.
10. ЕКГ-ознаки надшлуночкових порушень ритму.
11. ЕКГ-ознаки шлуночкових порушень ритму.
12. Життєвонебезпечні порушення ритму, ЕКГ-діагностика.
13. ЕКГ-діагностика блоkad серця.
13. Блокади серця, які належать до життєвонебезпечних.

Практичні навички

Знати алгоритм ЕКГ-діагностики порушень ритму і провідності серця.
Вміти самостійно проводити аналіз ЕКГ та формулювати заключення.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисюк В.І., Мороз В.М., Денисюк О.В. *Аритмії та блокади серця: 30-річний науково-практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.*
2. Жарінов О.Й., Куць В.О. *Основи електрокардіографії. – К.: Четверта хвиля. – 2020. – 248с.*
3. Мурашко В.В., Струтинский А.В. *Электрокардиография. – Москва: Медпресса, 1998. – 312 с.*
4. Орлов В.Н. *Руководство по электрокардиографии. – М.: Медицинское информационное издательство, 2020. – 560 с.*
5. Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. *Практичні аспекти сучасної кардіології. – Львів: Мс, 2019. – 424 с.*
6. Скибчик В.А. *Клінічна електрокардіографія для професіоналів / В.А. Скибчик, Я.В. Скибчик // Львів.: Видавець Мерченко Т.В., 2021. - 568с.*
7. *Goldberger's clinical electrocardiography : a simplified approach / Ary L. Goldberger, Zachary D. Goldberger, Alexei Shvilkin.—8th ed. – 233р. Який рік? Є перевидання!*

ТАХІКАРДІЇ З ВУЗЬКИМИ КОМПЛЕКСАМИ QRS, ДІАГНОСТИКА І НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА

Мета і завдання

Удосконалити вміння діагностувати порушення ритму серця та знання з невідкладної допомоги.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, архівні кардіограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Діагностика порушень серцевого ритму:
 - ЕКГ;
 - холтеровське моніторування ЕКГ;
 - проби з фізичним навантаженням.
2. Класифікація суправентрикулярних порушень серцевого ритму.
4. Аналіз ЕКГ при тахікардіях з вузькими комплексами QRS
6. Лікування суправентрикулярних -тахікардій.
7. Лікування атріовентрикулярних вузлових тахікардій
8. Лікування ортодромних і антидромних тахікардій при синдромі преэкзитації (WPW)
9. Невідкладна допомога при тахікардіях з вузькими комплексами QRS.
10. Лікування тріпотіння передсердь. Покази до електричної кардіоверсії.
11. Лікування фібриляції передсердь. Медикаментозна і електрична кардіоверсії.
12. Антитромботична терапія при фібриляції передсердь.

Практичні навички

Знати алгоритм діагностики порушення ритму серця та знання з невідкладної допомоги.

Вміти діагностувати та надавати невідкладну допомогу при тахікардіях з вузькими комплексами QRS.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.

2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисюк В.І., Мороз В.М., Денисюк О.В. Аритмії та блокади серця: 30-річний науково-практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.
2. Невідкладна допомога в кардіології. Навчальний посібник під редакцією Долженко М.М.-К. Наукова думка. – 2018. – 412 с.
3. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів: Видавець Марченко Т.В., 2021. – 568 с.
4. Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. Практичні аспекти сучасної кардіології. – Львів: Мс, 2019. – 424 с.
5. Жарінов О.Й., Куць В.О. Основи електрокардіографії. – К.: Четверта хвиля. – 2020. – 248с.
6. 2020 ESC Guidelines for the diagnosis and management of atrial fibrillation developed in collaboration with the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS): The Task Force for the diagnosis and management of atrial fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC) Developed with the special contribution of the European Heart Rhythm Association (EHRA) of the ESC / Hindricks G., Potara T., Dagres N. et al.// European Heart Journal. – V. 42. – № 5. – 2021. – P. 373–498.
7. 2019 ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia The Task Force for the management of patients with supraventricular tachycardia of the European Society of Cardiology (ESC): Developed in collaboration with the Association for European Paediatric and Congenital Cardiology (AEPCC) /Brugada J., Katričis D.G., Arbelo K. et al.// European Heart Journal. – V. 41, № 5. – 2020. – P. 655–720.

ТАХІКАРДІЇ З ШИРОКИМИ КОМПЛЕКСАМИ QRS ДІАГНОСТИКА ТА НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА

Мета і завдання

Поглибити знання клініки, діагностики, диференційної діагностики та лікування тахікардій з широкими комплексами QRS

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при різних варіантах аритмій з широкими комплексами, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Шлуночкова тахікардія: визначення, загальні ознаки
2. Епідеміологія шлуночкових тахіаритмій.
3. Захворювання, асоційовані з шлуночковими тахіаритміями.
4. Електрофізіологічні механізми шлуночкових тахіаритмій.
5. ЕКГ критерії ШТ.
6. Визначення джерела пароксизму ШТ.
7. Алгоритм діагностики ШТ
8. Класифікація шлуночкових тахікардій (ШТ) за:
 - тривалістю пароксизму ШТ;
 - характером ЕКГ-змін під час пароксизму ШТ;
 - прогностичним значенням ШТ.
9. Методи діагностики ШТ.
10. Специфічні типи шлуночкових аритмій:

- стійка мономорфна ШТ (шлуночкова тахікардія за наявності структурного захворювання серця),
 - поліморфна ШТ,
 - поліморфна ШТ, асоційована з подовженим інтервалом QT (пірует-тахікардія),
 - катехоламінергічна поліморфна шлуночкова тахікардія,
 - правошлуночкова стійка ШТ (ШТ за наявності аритмогенної дисплазії правого шлуночка),
 - ШТ за типом re-entri з блокадою ніжки пучка Гіса (за наявності кардіоміопатії),
 - двоспрямована ШТ за наявності дигіталісної інтоксикації,
 - ідіопатичні ШТ.
- Шлуночкові тахікардії, асоційовані з раптовою серцевою смертю.
11. Диференційна діагностика аритмій з широкими комплексами QRS
 12. Шлуночкова тахікардія чи суправентрикулярна тахікардія з широкими комплексами (графічні та клінічні відмінності).
 13. Загальні засади лікування шлуночкових тахікардій.
 14. Невідкладне лікування ШТ з порушеннями гемодинаміки (гемодинамічно нестабільної ШТ).
 15. Фармакологічна терапія ШТ.
 16. Покази і протипокази до імплантації кардіовертерів-дефібриляторів у хворих з ШТ.
 17. Покази і протипокази до катетерної абляції при ШТ.

Практичні навички

Знати причини, клінічні прояви, класифікацію, діагностику, диференційну діагностику, методи лікування, маршрут пацієнтів із шлуночковими аритміями та аритміями з широкими комплексами;

Вміти діагностувати ШТ та аритмії з широкими комплексами, надати невідкладну допомогу при ШТ та аритміях з широкими комплексами.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Денисюк В.І., Мороз В.М., Денисюк О.В. *Аритмії та блокади серця: 30-річний науково-практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.*
- 2 *Новые клинические рекомендации Американской Ассоциации сердца/Американской коллегии кардиологов/Общества специалистов по нарушениям ритма сердца (AHA/ACC/HRS) по лечению больных с желудочковыми аритмиями и предотвращению внезапной сердечной смерти от 2017г. Кардиология. 2018; 58 (11): 94-100. <https://doi.org/10.18087/cardio.2018.11.10201>.*
- 3 Скибчик В.А., Скибчик Я.В. *Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.*
- 4 Скибчик В.А., Скибчик Я.В. *Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Видання 3-є, виправлене. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 164с.*
- 5 *Функціональна діагностика» Підручник для лікарів –інтернів та лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України / За ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К., «Четверта хвиля», 2021. – 784 с..*
- 6 Al-Khatib S. M., Stevenson W. G., Ackerman M. J. et al. 2017 AHA/ACC/HRS Guideline for Management of Patients With Ventricular Arrhythmias and the Prevention of Sudden Cardiac Death: Executive Summary: A Report of the American College of Cardiology / American Heart Association Task Force on Clinical Practice Guidelines and the Heart Rhythm Society. *J Am Coll Cardiol* 2017; S0735–1097 (17) 41305–2.
- 7 Priori S. G., Blomström-Lundqvist C., Mazzanti A. et al. 2015 ESC Guidelines for the management of patients with ventricular arrhythmias and the prevention of sudden cardiac death: The Task Force for the Management of Patients with Ventricular Arrhythmias and the

БРАДИАРИТМІ І БЛОКАДИ, СИНДРОМ СЛАБОСТІ СИНУСОВОГО ВУЗЛА

Мета і завдання

Удосконалити вміння діагностувати порушення провідності серця: синоатріальних та атріовентрикулярних блокад. Засвоїти методики надання невідкладної терапії при гострих порушеннях провідності серця. Удосконалити вміння діагностувати синдром слабості синусового вузла

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, архівні кардіограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Класифікація порушень провідності серця.
2. Синусова брадикардія (причини, ЕКГ-ознаки, клінічне значення, лікування).
3. Синоатріальні блокади I, II та III ступеня (диференційна діагностика, клінічне значення, лікування).
4. Атріовентрикулярна блокада I ступеня.
5. Атріовентрикулярна блокада II ступеня (Мобітц I, Мобітц II, високоступенева АВ-блокада II ступеня).
6. Атріовентрикулярна блокада III ступеня (повна).
7. Основні ускладнення повної АВ-блокади та принципи лікування.
8. Синдром Фредеріка (причини, ЕКГ-ознаки, клінічне значення, лікування).
9. Синдром слабкості синусового вузла.
10. Брадикардитична форма фібриляції передсердь.
11. «Вислизаючі» скорочення.
12. Атріовентрикулярний та ідіовентрикулярний ритми.
13. Асистолія, електромеханічна дисоціація.
14. Штучний водій ритму: постійна та тимчасова електрокардіостимуляція.
15. Лікування синоатріальних та атріовентрикулярних блокад у хворих на гострий інфаркт міокарда, при недостатності кровообігу.
20. Порушення роботи ЕКС.

Практичні навички

Знати алгоритм діагностики порушення провідності серця.

Вміти діагностувати та надавати невідкладну допомогу при життєвонебезпечних брадиаритміях, вміти визначати покази та протипокази для постановки ЕКС, кардіовертера-дефібрилятора при відповідних порушеннях ритму і провідності серця.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисюк В.І., Мороз В.М., Денисюк О.В. *Аритмії та блокади серця: 30-річний науково-практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.*
2. *Кардіологія для сімейних лікарів: навчальний посібник. Є.Х. Заремба, Ю.Г. Кияк, Л.Я. Бабиніна та ін.; за ред. Є.Х. Заремби. – К.: Поліграфіст, 2011. - 532 с.*

3. *Невідкладна допомога в кардіології. Навчальний посібник під редакцією Долженко М.М.-К. Наукова думка. – 2018. – 412 с.*
4. *Скибчик В.А, Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів: Видавець Марченко Т.В., 2021. – 568 с.*
5. *Рекомендации по применению имплантируемых устройств 2012. Рекомендации Рабочей группы по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины // К. –2012. –26 с.*
6. *Функціональна діагностика/ О.Жарінов, Ю.Іванів, В.Куць.- К.: Четверта хвиля.-2018.- 732с.*
7. *2021 ESC Guidelines cardiac pacing and cardiac resynchronization therapy // European Heart Journal. – 2021. – V. 42 –P. 3427-3520.*

ДІАГНОСТИКА ТА НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ШОКОВИХ СТАНАХ

Мета і завдання

Вдосконалити знання щодо надання невідкладної медичної допомоги при шоккових станах.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Визначення шоку.
2. Причини та механізми розвитку шоку.
3. Патогенез шоку.
4. Класифікація шоку (типи шоку):
 - ✓ гіповолемічний шок;
 - ✓ обструктивний шок;
 - ✓ кардіогенний шок;
 - ✓ дистрибутивний шок (нейрогенний, септичний, анафілактичний).
5. Клінічна картина шоку:
 - ✓ симптоми з боку системи кровообігу;
 - ✓ симптоми органної гіперперфузії;
 - ✓ симптоми, що пов'язані з причиною шоку.
6. Наслідки шоку:
 - ✓ компенсаторні реакції;
 - ✓ метаболічні та електролітні порушення внаслідок гіпоксії;
 - ✓ наслідки ішемії органів.
7. Діагностика шоку:
 - ✓ дослідження системи кровообігу (вимірювання АТ, ЕКГ, ехокардіографія, оцінка серцевого викиду та тиску заклинювання у легеневих капілярах, динамічні показники наповнення судинного русла);
 - ✓ лабораторні дослідження венозної крові (загальний аналіз периферичної крові, біохімічні дослідження сироватки крові, дослідження системи згортання крові);
 - ✓ пульсоксиметрія;
 - ✓ газометрія крові (артеріальної, венозної);
 - ✓ візуалізаційні дослідження (рентгенологічне дослідження, УЗД, комп'ютерна томографія);
 - ✓ група крові;
 - ✓ інші дослідження (мікробіологічні, гормональні, токсикологічні, алергологічні).

8. Основні принципи лікування шоку.
9. Інфузійна терапія при шоківих станах.

Практичні навички

Знати алгоритм надання допомоги при шоківих станах.
Оволодіти навиками надання екстреної та невідкладної допомоги при шоківих станах.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк М.І., Гуменюк Г.Л., Опімах С.Г. Інфузійна терапія анафілактичного шоку. – *Інфузійна і хіміотерапія*. - №2. – 2020. – С.21-27.
2. *Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник* / [М.І. Швед, А.А.Гудима, С.М.Геряк та ін.]; за ред. проф.М.І. Шведа. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 448 с.
3. *Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник* / І.С. Зозуля, В.І.Боброва, Г.Г.Роцін та ін.; за ред. І.С.Зозулі. – 3-є вид., переробл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 960 с.
4. Козловская А. Колоїди чи кристалоїди: порівняння ефективності інфузійних розчинів. – *Медичний часопис*. – 2019. Інтернет ресурс: <https://www.umj.com.ua/article/138707/koloyidi-chi-kristaloyidi-porivnyannya-efektivnosti-infuzijnih-rozchiniv>
5. Недашківський С.М., Галушко О.А. Травматичний шок: невідкладна допомога та інтенсивна терапія. – *Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря*. – 2016. - №6 (63). – С.19-24.
6. *Шок: сучасний погляд на проблему та надання медичної допомоги на догоспітальному та на ранньому госпітальному етапі* / В. В. Ніконов, С. В. Курсов, В. Ф. Забаїта ; Харків. мед. акад. післядиплом. освіти МОЗ України. Каф. медицини невідклад. станів і медицини катастроф. - Харків : Мадрид, 2019. - 181 с.

ТРОМБОЕМБОЛІЯ ЛЕГЕНЕВОЇ АРТЕРІЇ

Мета і завдання

Удосконалити знання з етіології, клініки, принципів діагностики та лікування ТЕЛА.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при тромбоемболії легеневої артерії, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Визначення тромбоемболії легеневої артерії.
2. Етіологія та патогенез тромбоемболії легеневої артерії.
3. Клінічні симптоми тромбоемболії легеневої артерії.
4. Оцінка клінічної імовірності ТЕЛА (шкала Wells, Женевська шкала).
5. ЕКГ-ознаки ТЕЛА.
6. Діагностичний алгоритм для пацієнтів з високим ризиком ТЕЛА (із шоком або гіпотонією).
7. Діагностичний алгоритм для пацієнтів із невисоким ризиком ТЕЛА (без шоку або гіпотонії).
8. Клінічний перебіг ТЕЛА.
9. Варіанти клінічного перебігу ТЕЛА.
10. Диференціальна діагностика ТЕЛА.
11. Формулювання діагнозу ТЕЛА.

12. Принципи лікування ТЕЛА.

Практичні навички

Знати алгоритм діагностики та лікування ТЕЛА.

Вміти своєчасно розпізнати тромбоемболію легеневої артерії та призначати лікування.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.

2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Діагностика та лікування гострої тромбоемболії легеневої артерії. Витяг із рекомендацій (2016). О.М. Пархоменко, К.М. Амосова, Г.В. Дзяк та ін. Клінічні випадки та сценарії у невідкладній кардіології, 2019. – С. 128-132.*

2. *Скибчик В. А., Соломенчук Т. М. Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання 2, доповнене.— Львів: Мс, 2019. — 424 с.*

3. *Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.*

4. *Скибчик В.А, Скибчик Я.В. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Видання 3-є, виправлене. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 164с.*

5. *Тромбоемболія легеневої артерії. Клінічна настанова, заснована на доказах / За ред. Нетяженко В.З. та ін. – Київ, 2016. – 103 с.*

6. *Функціональна діагностика / за ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К.: Четверта хвиля, 2021. – 784 с.*

7. *2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism developed in collaboration with the European Respiratory Society (ERS) / Task Force Members: S.V. Konstantinides, G. Meyer, C. Becattini, et al. European Respiratory Journal, 2019, 1901647; DOI: 10.1183/13993003.01647-2019*

ДІАГНОСТИКА ТА НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ДІАБЕТИЧНИХ КОМАХ

Мета і завдання

Поглибити знання про надання невідкладної допомоги при діабетичних комах.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороб, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Загальні принципи надання невідкладної допомоги при діабетичних комах.
2. Невідкладна допомога при діабетичній гіперглікемічній (кетואцидотичній) комі.
3. Невідкладна допомога при діабетичній гіперосмолярній комі.
4. Невідкладна допомога при діабетичній гіперлактацидемічній комі.
5. Невідкладна допомога при діабетичній гіпоглікемічній комі.

Практичні навички

Знати алгоритм надання невідкладної допомоги при діабетичних комах.

Вміти діагностувати різні діабетичні коми стани. Оволодіти навичками в наданні невідкладної допомоги при діабетичних комах.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.

2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Ендокринологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів/за ред. проф. П.М. Боднара.* – Вінниця: Нова Книга, 2012. - 360с.
2. *Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: національний підручник для лікарів-слухачів післядипломної освіти, лікарів-інтернів і студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І. С. Зозуля [та ін.]; за ред. І.С. Зозулі. - 3-є вид., переробл. і допов. - Київ: Медицина, 2017. - 958 с.: іл., табл.*
3. *Невідкладна ендокринологія: метод. вказ. для підготовки лікарів-інтернів, слухачів передатестаційних циклів зі спеціальності «Медицина невідкладних станів» / упор. А.А. Хижняк, С.С. Дубівська – Харків: ХНМУ, 2013. – 16 с.*
4. *Невідкладні стани в ендокринології. Власенко М.В., Паламарчук А.В., Вернигородський В.С. та ін. / Навчально-методичний посібник. - Вінниця. – 2006. – 112 с.*
5. *Руководство по интенсивной терапии. Под ред. А.И Трейцинского, Ф.С. Глумчера. К.: Вища школа. 2004.- 582 с.*
6. *Чепкий Л.П., Новицька-Усенко Л.В., Ткаченко Р.О. Анестезіологія та інтенсивна терапія. Підручник для ВМНЗ III-IV рівня акредитації. К.: Вища школа, 2003. - 399с.*
7. *Наказ МОЗ України №574 від 05.08.2009 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Ендокринологія»*

ГІПОТЕРМІЯ, СОНЯЧНИЙ І ТЕПЛОВИЙ УДАР, ДІАГНОСТИКА, НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА, ОСОБЛИВОСТІ РЕАНІМАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ПРИ ГІПОТЕРМІЇ

Мета і завдання

Удосконалити знання з діагностики і надання невідкладної допомоги при гіпотермії, сонячному і тепловому ударі.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби тематичних хворих, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Фактори, які сприяють переохолодженню;
2. Поняття “загальне переохолодження” і “замерзання”.
3. Які форми і фази виділяють при переохолодженні.
4. Клінічні прояви переохолодження залежно від стадії процесу
5. Оцінка стану пацієнта з переохолодженням.
6. Основні цілі надання невідкладної допомоги при переохолодженні.
7. Невідкладна допомога при переохолодженні залежно від категорії важкості.
8. Протипокази до проведення реанімації при переохолодженні.
9. Принципи проведення серцево-легеневої реанімації при переохолодженні.
10. Особливості відігрівання пацієнта з переохолодженням
11. Зміни на ЕКГ при переохолодженні.
12. Профілактика переохолодження.
13. Фактори, які сприяють перегріванню.
14. Що належить до теплових уражень?
15. Чим характеризується тепловий набряк?
16. Клінічні прояви та лікування теплових судом.
17. Клінічні прояви та невідкладна допомога при теплових синкопе.
18. Клінічні прояви та невідкладна допомога при водяній інтоксикації.
19. Клінічні прояви та невідкладна допомога при тепловому стресі і тепловому виснаженні.
20. Принципи відновлення водно-електролітного балансу при тепловому виснаженні.

21. Клінічні прояви та невідкладна допомога при тепловому ударі.
22. Профілактика теплових уражень
23. Клінічні прояви і невідкладна допомога при сонячному ударі.

Практичні навички

Знати алгоритм надання невідкладної допомоги при гіпотермії, сонячному і тепловому ударі. Вміти своєчасно оцінити хворого з переохолодженням, діагностувати теплові ураження. Оволодіти навичками надання невідкладної допомоги хворому (постраждалому) з переохолодженням і тепловими ураженнями. Засвоїти навички проведення серцево-легеневої реанімації при гіпотермії.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога: підручник / Г. І. Слободяник. 2-ге вид. Київ, 2021. 168 с.*
2. *Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога. //Підручник. – Київ: ВСВ «Медицина», 2017. – 960 с.*
3. *Медицина невідкладних станів. Вибрані клінічні лекції. Том 9.-Під редакцією проф..- Ніконова В.В.-Харків.-2020.-400с*

БРОНХІАЛЬНА АСТМА. ТЯЖКЕ ЗАГОСТРЕННЯ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ.

Мета і завдання

Удосконалити знання клініки, діагностики, диференціальної діагностики та невідкладного лікування бронхіальної астми.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби тематичних хворих, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Бронхіальна астма: визначення, етіологія, патогенез.
2. Класифікація бронхіальної астми.
3. Клінічні прояви бронхіальної астми, діагностичні критерії.
4. Лабораторні та інструментальні методи дослідження при бронхіальній астмі.
5. Диференційна діагностика бронхіальної астми.
6. Принципи лікування бронхіальної астми.
7. Тяжке загострення бронхіальної астми. Невідкладна допомога.
8. Прогноз, профілактика бронхіальної астми.

Практичні навички

Знати алгоритм діагностики та невідкладного лікування бронхіальної астми.

Вміти сформулювати діагноз, діагностувати, призначити відповідне лікування при тяжкому загостренні бронхіальної астми.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі".*

2. *Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2. Пульмонологія, нефрологія, алергологія, гематологія та гастроентерологія / Л. Н. Приступа, В. Г. Псарьова, В. В. Лаба та ін. ; за заг. ред. д-ра мед. наук, проф. Л. Н. Приступи. – Суми: 2017. – 219 с.*
3. *Внутрішня медицина. У 3 т. Т. 2 /А.С.Свінцицький, Л.Ф.Конопльова, Ю.І.Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. – К.: Медицина, 2009. – 1088 с.*
4. *Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / ред. А. Яремчук-Качмарчик. - Крак: Практ. медицина, 2018. - 1632с.*
5. *Клінічні настанови та рекомендації в пульмонології: довід. лікаря / Дзюблик О. Я., Дзюблик Я. О., Зволь І. В. та ін.; під ред. Ю. І. Фещенка, Л. О. Яшиної. — Київ: Б-ка «Здоров'я України», 2014. — 294 с.*
6. *Тактика сімейного лікаря при невідкладних станах в ендокринології, ревматології, пульмонології: навч.-метод. посіб. для студентів VI курсу медичного факультету спеціальності «Лікувальна справа», «Педіатрія» за програмою навчальної дисципліни «Загальна практика - сімейна медицина» / Н. С. Михайловська, Грицай Г.В. –Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. – 181 с.*